

VECİHİ HÜRKUŞ ANADOLU LİSESİ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ

Sayın Velilerimiz,

Meslek seçimi, hayatımızda verdiğimiz önemli kararlardan biri, çünkü neredeyse yaşamımızın üçte biri mesleğimizin etkinliklerini içermektedir. Meslek sadece para kazanma, geçim sağlama yolu değil, kendimizi ifade etme ve gerçekleştirme yoludur. Aslında, meslek seçiminde ana hedef; kişinin mutlu ve verimli olabileceği bir geleceğin planlanmasıdır. Yaptıkları işte mutsuz olan kişiler; bir süre sonra tükenmişlik duygusu yaşamaya başlamaktadırlar. Bu hem yaşam kalitesini hem de verimliliğini olumsuz etkiler.

Meslek seçiminin çocukluktan itibaren, yaşama "hedef ve anlam" katan bir yönü vardır. Bu anlam doğrultusunda harekete geçen genci, karar verme aşamasında bazı sıkıntılar beklemektedir. Genç bir yandan ergenlik problemleriyle meşgul olurken, bir yandan da geleceği ile ilgili bir seçim yapması gerekir. Hızlı bir fizyolojik ve fiziksel değişme içindeyken aynı zamanda gelecekteki eğitimi, kariyeri hakkında yeni kararlar verme baskısı, genci daha önce oluşturduğu kimliğini gözden geçirmeye zorlar ki bu da zor bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin yaşadığı kararsızlıklar aslında gelişimin bir parçasıdır. Mesleki gelişim sürecinin sağlıklı yaşanması için, çocukların tümünün, her gelişim döneminde değişik derecelerde ailenin ilgi desteğine ihtiyacı vardır. Meslek seçiminde gencin tamamen yardımsız, desteksiz bırakılması doğru değildir.

SİZLER BU SÜREÇTE ONLARA NASIL FAYDALI OLABİLİRSİNİZ?

SAĞLIKLI BİR MESLEKİ KARAR SÜRECİNİN 3 AŞAMASI VARDIR:

1. Kendini Tanıma: Bireyin KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, YETENEK (hangi çalışma alanının gerektirdiği görevlerin yerine getirebileceği)- İLGi (nasıl bir çalışma ortamında, ne gibi işler yapmaktan hoşlanılacağı) ve DEĞERLERİNİN (mesleki etkinliklerden beklenen yarar) farkında olması.

2. Bireyin meslekler hakkında bilgi sahibi olması.

3. Bireyin kendi özellikleriyle mesleklerin özelliklerini karşılaştırarak uygun seçenekleri bulması.

MESLEK SEÇİMİ KİŞİLİĞİN İFADESİDİR. (Holland)

BU AŞAMADA, DOĞRU SORULARI SORABİLMEK BİZLERİ DOĞRU CEVAPLARA GÖTÜRECEKTİR.

- Çocuğunuz hangi konulara ilgi duyuyor?
- Hangi alanlarda ve işlerde yetenekli olduğunu düşünüyorsunuz?
- Kişilik özelliklerini biliyor musunuz? (Kişilik, bizi biz yapan diğerlerinden ayıran düşünce, duygu ve davranışlarımızdır. Araştırmalar, yakın çevremizin kişilik özelliklerimiz konusunda bize bilgi verebileceğini gösteriyor. Tabi yanılma payları da var muhakkak 😊)
- Yaşamdan beklentileri neler?
- Yaşamda en çok nelere öncelik ve önem veriyor?
- Fiziksel özellikleri seçmeyi düşündüğü meslek için bir engel oluşturuyor mu?
- Seçtiği alanın gerekliliklerini yerine getirme konusunda gerekli çabayı gösteriyor mu? Bu konuda daha fazla neler yapabilir?

KARAR VERME SÜRECİNDE VELİLERE TAVSİYELER

- ✓ *Çocuğunuza kendi istekleri ve yetenekleri doğrultusunda seçim yapma hakkını verin. Meslek seçimi konusunda yol gösterebilir, fikrinizi söyleyebilirsiniz ama son kararı çocuğunuzun almasına izin verin.*
- ✓ *Bazı durumlarda yetişkinler kendi gerçekleştiremedikleri ideallerini çocuklarının gerçekleştirmesini isterler. "Ben olamadım, o olsun" anlayışı ile genç zorlanır, kendisini baskı altında hisseder. Çocuğunuzun istek ve ideallerinin sizinkinden farklı olabileceğini unutmayın.*
- ✓ *Çocuğunuzun yeteneklerine ve isteklerine uygun olmayan bir mesleği seçmesi onu mutsuz ve başarısız yapar.*
- ✓ *Çocuğunuzun kendinden daha başarılı olanlarla kıyaslamak onu üzer. Unutmayın insanlar yetenekleri yönünden eşit değildir. Nasıl boyları, kiloları, saç ve göz renkleri aynı değilse başarıları da aynı olmayabilir. Çocuğunuzun durumunu başkaları ile değil, daha önceki kendi durumu ile kıyaslamak daha yapıcı bir yaklaşım olacaktır.*
- ✓ *Ailede eşler arasındaki çatışmalar veya ergenlik çağındaki gençle yapılan tartışmalar gencin başarısını azaltacağından bu konuda titiz davranmak aile ortamınızı daha keyifli kılacaktır.*
- ✓ *Ders çalışma konusunda yapılacak aşırı baskılar çocuğunuzun ders çalışma ve başarıya isteğini düşürecektir. En iyi yaklaşım çocuğunuzun çalışmasını kolaylaştıracak yaklaşımlardır.*
- ✓ *Lise derslerinin yükünün yanında, üniversite sınavına da hazırlanması çocuğunuzun yükünü arttırmaktadır. Çocuğunuzun rahatlayabilmesi için ders dışı faaliyetlere zaman ayırmasına müsaade ediniz.*
- ✓ *Bir mesleğin bol para kazandırdığı, kolay, rahat ve eğlenceli olduğu için seçilmesi yaratıcılığı ve üretkenliği baltalar. Çocuğunuza en büyük mutluluğun sevdiği işi yapmak, yaptığı işi sevmek olduğunu aşılaysın. Çocuğunuza mesleğin adının değil, yaptığı işi iyi yapmanın saygınlık getirdiğini anlatın.*
- ✓ *Hızlı bir değişimin yaşandığı günümüzde insanların ömürlerini tek bir meslekle geçirme olasılığının azalmakta olduğunu, bilim ve teknolojinin gelişmesiyle meslek çeşitlerinin hızla arttığını, iş yaşamının talepleri doğrultusunda yeni mesleklerin ortaya çıktığını belirtin.*

- ✓ *Üniversite eğitiminin her zaman belli bir meslek kazandırmadığını, üniversitenin daha çok kültür kazandırarak kişinin daha geniş bir alanda iş arama şansını arttırdığını vurgulayın.*
- ✓ *Kişinin yaşamı boyunca mesleğinde ortaya çıkan gelişmeleri takip edebilmesi, yeni uygulamaları öğrenebilmesi, mesleğinde kendini geliştirmesi ve hatta sahip olduğu mesleği koruyabilmesi için sürekli eğitim görmek durumunda olduğunu vurgulayın. Genç, üniversite diploması aldıktan sonra eğitim sorumluluğunun biteceğini düşünmemelidir.*
- ✓ *Eğitim ve iş dünyası arasındaki ilişkileri görmesini sağlamak amacıyla, meslek elemanlarıyla sohbet etmelerini sağlayın.*
- ✓ *İş arama ve iş bulma yollarını öğrenmeleri amacıyla, iş ilanlarını incelemelerini isteyin.*

KİŞİLİK TİPLERİ VE UYGUN MESLEKLER

ARAŞTIRMACI KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

Olayları anlamak için gözlemsel, sistematik ve yaratıcı araştırmalar yapmayı gerektiren etkinliklerden hoşlanırlar.

Öğrenmeye, matematiksel ve bilimsel sorular çözmeye yatkındırlar.

Meraklı, bağımsız ve çalışkan olma eğilimindedirler.

Sosyal faaliyet ve rutin etkinliklerden pek hoşlanmazlar.

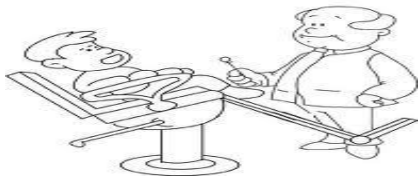
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Analitik	Zeki	Titiz	Meraklı
Bağımsız	Entelektüel	Eleştirel	Çekingen
Mütevazı	Karmaşık	Sistematik	Bağımsız
Tedbirli	İçe dönük	Akılcı	Sabırlı

SEÇİLECEKLERİ MESLEKLER

Analitik faaliyetler, sistematik deneysel çalışmalar, bilimsel çalışmalar, fiziksel, biyolojik veya kültürel olguları araştırma etkinliklerini gerektirir.

Fizik	Tıp	Jeoloji
Kimya	Eczacılık	Antropoji
Biyoloji	Genetik	Matematik

GELENEKSEL KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

Verileri düzenleme, kayıt tutma, sayısal verileri düzenleme, bilgisayar kullanma gibi düzenli ve sistematik işlerden hoşlanırlar

Düzenli ve sorumluluk sahibidirler.

Büro işlerine ilgi duyarlar.

Kurallara sıkı sıkıya bağlıdırlar.

Esnek, özgür, keşfe yönelik veya sistematik olmayan etkinliklerden hoşlanmazlar

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Dikkatli	Esnek olmayan	Öz denetimli	Dikkatli
Titiz	Düzenli	Hayal gücü zayıf	Becerikli
İtaatkar	Sebatkar	Dengeli	Tutumlu
Tutarlı	Vicdanlı		

SEÇEBİLECEKLERİ MESLEKLER

Sistemli kurallara bağlı aktiviteler; nesnelere ilgili sistematik çalışmalar; kayıt tutma; hesaplama; kontrol işlemleri; veri işleme; makinaları kullanma etkinlikleri gerektirir.

Muhasebe	İş Sağlığı ve Güvenliği
Finans	Adli Bilişim Mühendisliği
Aktüerya	Sermaye Piyasaları ve Portföy Yönetimi
İstatistik	Kütüphaneci

GERÇEKÇİ KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

Makineler, aletler, hayvanlar ya da bit- kilerle çalışmaktan hoşlanırlar.

El, mekanik, tarım, elektrikle ilgili becerileri gelişmiştir.

İnşa veya tamir işlerini tercih ederler.

Sonuçları somut olarak görülebilen işleri severler

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Alçak gönüllü	Samimi	Dürüst	Mütevazı
Açık sözlü	Dik başlı	Tutumlu	Israrcı
Materyalist	Doğal	Uyumlu	Utangaç

SEÇEBİLECEKLERİ MESLEKLER

Kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren; açık havadaki; mekanik, sistematik çalışmalar; nesnelere, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinlikler gerektirir.

Elektrik mühendisliği	Biyomedikal mühendisliği	Denizcilik
Makine mühendisliği	Gemi inşaatı ve makineleri	Beden eğitimi öğretmenliği
Bilgisayar mühendisliği	İnşaat mühendisliği	Tamircilik
Çevre mühendisliği	Ziraat	

GİRİŞİMCİ KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

Ekonomik ve organizasyonel kazanç için insanları yönetmekten hoşlanırlar.

Ön plana çıkmaktan zevk alırlar.

Dışadönük ve kendilerine güvenli olma eğilimdedirler.

Risk almayı severler

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Maceraperest	Enerjik	Uzlaşmacı	Dışa dönük
Baskın	Zevk peşinde koşan	Hırslı	Dikkat çekici
Konuşkan	İkna yeteneği yüksek	Fevri	Sabırsız
İyimser	Kendine güvenen	Meraklı	Popüler

SEÇEBİLECEKLERİ MESLEKLER

Başkalarını ikna etmeye yönelik faaliyetler; sosyal eğlendirici etkinlikler ve organize edilmiş çalışmalarla uğraşırlar.

Hukuk	Siyaset ve kamu yönetimi	Endüstri mühendisliği
Politika	İşletme	Teknoloji ve bilgi yönetimi
Organizatör	Bankacılık-finans-finansman-	Sermaye piyasaları ve portföy yönetimi
Sigortacılık ve risk yönetimi	İnsan kaynakları yönetimi	

SANATÇI KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

Kendini sanat, müzik, yazı yoluyla ifade etmeyi gerektiren faaliyetlerden hoşlanırlar.

Yaratıcılıkları ve özgünlükleri gelişmiştir.

Özgür düşünceli olma eğilimindedirler.

Yeni şeyler bulmada ve keşfetmede başarılıdırlar

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Hayal gücü yüksek	Duygusal	Açık	Etkileyici
İç gözlem yapan	Fevri	İdealist	Heyecan ve coşkuları olan
Düzensiz	Uyumsuz	Özgün	Duyarlı
Sezgisel	Kendini ifade eden	Karmaşık	Bağımsız

SEÇEBİLECEKLERİ MESLEKLER

Estetik faaliyetler; tutkulu, bağımsız, sistematik olmayan aktiviteler; sanatsal etkinlik ve ürünler yaratma; bağımsız ve yaratıcı çalışmalar gerektirir.

İç mimarlık	Grafik tasarım	Müzik Resim bölümü
Şehir ve bölge planlama	Takı tasarım	Tiyatro Sinema Televizyon
Peyzaj mimarlığı	Çizgi film animasyon	Dekorasyon
Mimarlık	Fotoğrafçılık	Edebiyat
Endüstri ürünleri tasarımı	Sanat yönetimi	

SOSYAL KİŞİLİK

İLGİ ALANLARI

İnsanları eğitmeyi, bilgilendirmeyi ve geliştirmeyi gerektiren faaliyetlerden hoşlanırlar.

Sorunları konuşarak ve tartışarak çözmeyi tercih ederler.

Sözel becerileri gelişmiştir

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

İkna edici	Sempatik	Sorumluluk sahibi	Empati kurabilen
İdealist	Arkadaş canlısı	Anlayışlı	Yardımsaver
Sosyal	Sabırlı	Sıcak	Cömert
İşbirlikçi	İnce ruhlu	Nazik	

SEÇEBİLECEKLERİ MESLEKLER

İnsanlarla birlikteliği sağlayan aktiviteler; başkalarını eğiterek geliştirmek, yardım etmek; başkalarını ikna etme ve yönlendirme gibi etkinlikler gerektirir.

Psikoloji	Hemşirelik
Psikolojik danışmanlık	Sosyal Hizmet uzmanlığı
Tüm branş Öğretmenlikleri	Halkla ilişkiler uzmanlığı
Dil ve Konuşma Terapisi	İlahiyat
Ergoterapi	

(Yararlanılan Kaynak: Prof. Dr. Yıldız Kuzgun "Kendini Değerlendirme Envanteri El Kitabı")